

Kennismiddag PPO in teken van aaltjes

Praktijk en onderzoek kunnen tijdens de Kennismiddag volop met elkaar van gedachten wisselen

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto: PPO

Problemen genoeg op dit moment voor de bloembollenteler en -broeier. Aan onderzoeksinstelling PPO om die problemen te onderzoeken en zo mogelijk op te lossen. Tijdens de Kennismiddag, die dit jaar op 12 februari 's middags wordt gehouden, krijgt de bezoeker veel aange-reikt over allerlei aaltjes, maar kan hij ook terecht voor informatie over energie, onkruid, virussen en bemesting. Een impressie van het programma.

PPO Lisse pakt uit. Dat is de kernachtige samenvatting van de Kennismiddag die op 12 februari in het kenniscentrum plaatsvindt. Voor elke ondernemer is er wel iets dat meer dan de moeite waard is. Of het nu om energiebesparing tijdens de bewaring gaat of het uitrekenen van de Carbon Footprint voor de export, toetsmethoden voor Erwinia en bolrot of de aanpak van onkruid, het is allemaal te zien tijdens deze Kennismiddag. Een centrale rol is er dit keer voor allerlei aaltjes, die het de teelt en de export lastig maken.

ALLES OVER AALTJES

Aaltjes behoren tot de groep lastig aan te pakken ziekteverwekkers in de bloembollenteelt. Vanaf het begin van het bloembollononderzoek wordt er aan de aanpak ervan gewerkt. Tijdens de Kennismiddag kan de bezoeker zich over een keur aan invalshoeken laten informeren. Dit betreft naast aandacht voor stengelaaltjes onder meer de warmwaterbehandeling tegen krokusknolaaltje in Allium en krokus, maar ook de ontwikkelingen bij lelie en tulp, optimalisatie van inundatie als bestrijdingsmethode, nieuwe opsporingstechnieken en informatie over de relatie tussen aaltjes en allerlei waardplanten. In dit verband zal ook aandacht worden geschonken aan de op handen zijnde wijzigingen in de regelgeving rond het aardappelcyste-

aaltje (AM-beleid); dit doet PPO in samenwerking met de BKD. Dit is slechts een greep uit het vele dat over aaltjes te zien zal zijn.

INZICHT IN VIRUS

Ook allerlei virussen blijven de gemoederen in de teelt en export van bloembollen bezighouden. Op verzoek van de sector voert PPO onderzoek uit naar een flink aantal daarvan. Tijdens de Kennismiddag is bijvoorbeeld informatie aanwezig over de mechanische verspreiding van TVX. Nagegaan is welke invloed de kopmachine in die verspreiding heeft. Voor dit virus is ook gekeken naar andere verspreidingsmogelijkheden dan de galmijt. Inmiddels is wel duidelijk dat de verspreiding complexer is dan lang werd aangenomen. Ook is er aandacht voor Arabismozaïekvirus (ArMV). Dit komt in diverse bolgewassen voor en geldt voor een aantal landen als quarantaineorgaanisme. Inmiddels is duidelijk geworden dat het aaltje Xiphinema diversicaudatum het virus overbrengt. Ook is aangetoond dat onkruiden als herderstasje en vogelmuur als waardplant fungeren voor het virus. Het aaltje is gemakkelijk met grondonderzoek aan te tonen. Bij lelie is onderzocht hoe nu eigenlijk de verspreiding in lelie van de virussen LSV en LMoV verloopt. Dit onderzoek is nodig om een beter beeld te krijgen van de verspreiding. De informatie die

dat oplevert kan de ondernemer gebruiken om de bestrijding van beide virussen beter uit te voeren. Vorig jaar was de ziekzoekmachine een van de blikvangers tijdens de Kennismiddag. We zijn nu een jaar verder, en dat is voor PPO aanleiding om de bezoeker bij te praten over de resultaten van het afgelopen seizoen. Hoe deed de machine het ten opzichte van de mens, is de gebruikte fotocamera de juiste, en wat gaat er komende jaar nog gebeuren?

REKENMODELLEN

PPO ontwikkelt regelmatig ook rekenmodellen waarmee ondernemers achter de computer snel en eenvoudig kunnen nagaan hoe de situatie op het eigen bedrijf is, en wat er mogelijk nog aan maatregelen nodig is. Tijdens de Kennismiddag zijn enkele van deze rekenmodellen door de bezoeker uit te proberen. Eén ervan helpt handelsbedrijven om uit te rekenen wat het een of meer keer omstorten van bollen kost vanuit een kuubkist naar een gaasbak en andersom. Niet alleen de factor tijd is hier van belang, maar ook zaken als bolbeschadiging en ruimtebeslag.

.....
'Bij lelie is inmiddels
gebleken dat de kasperiode
met vier tot zes weken kan
worden verkort door in de cel
met LED te belichten'
.....

Vooraf voor de export van toenemend belang is de Carbon Footprint. Steeds meer afnemers vragen naar het effect van het bollentransport naar de koper. Ook hiervoor heeft PPO een rekenmodel ontwikkeld dat via internet is te raadplegen. Voor het bepalen van de hoeveelheid energie die een teler, broeier of exporteur kan besparen is een rekenmodel ontwikkeld, waarin componenten zitten zoals het wel of niet gebruiken van de ethyleenmeter, de mate van beschadiging, de gewenste maximale hoogte van het ethyleenniveau, en de inzet van de frequentieregeling. Het rekenmodel geeft aan wat er nog aan mogelijkheden is voor de ondernemer om nog meer energie te besparen. Ook is er een checklist energiebesparing opgesteld, waarmee de bezoeker aan de slag kan.

LED VOOR TULP EN LELIE

De broeierij van tulp en lelie is nog volop bezig met een verdergaande automatisering en effi-

ciëntcy. Een aspect dat daarbij door PPO wordt onderzocht betreft het voortrekken in de cel van lelie door deze te belichten met LED-lampjes. De gebruikte kleuren zijn rood en blauw. Beide kleuren spelen een rol bij de ontwikkeling van de plant. Bij lelie is inmiddels gebleken dat de kasperiode met vier tot zes weken kan worden verkort door in de cel met LED te belichten. Zo is veel energie te besparen. De benodigde hoeveelheid licht was relatief laag. Dat geldt ook voor de tulp, waar eveneens is gekeken naar het gebruik van LED. Hier gaat het om in meer lagen tulpen te broeien. Gebleken is dat tulpen met 20 uur 30 mMol per vierkante meter licht voldoende hebben om tot een goede kwaliteit broeitulp te komen. Tijdens de Kennismiddag is de laatste stand van zaken te bekijken.

ZIEK EN ZEER

Traditiegetrouw is er veel informatie te vergaren over tal van ziekten en plagen. De Diagnostiekservice van PPO zal een aantal actuele problemen aan de bezoeker laten zien. Daarnaast is er aandacht voor geelziek in hyacint en verwante bolgewassen, zoals Scilla en Muscari. PPO heeft onderzocht in hoeverre sprake is van overdracht tussen die gewassen en hyacint als het gaat om deze bacterieziekte. Bij hyacint is ook onderzoek gestart naar de aanpak van trips. De praktijk heeft sterk de indruk dat trips een groeiend probleem is in hyacint, met alle gevolgen van dien voor de broeierij. Een aantal nieuwe middelen is uitgetest. Voor Erwinia in hyacint is een aantal labtoetsen ontwikkeld. Ook is er een goede stresstoets voor de praktijk beschikbaar. Voor bolrot is eveneens een praktijktoets in ontwikkeling. PPO laat de stand van zaken zien. Voor zuur in tulp is er nog geen praktijktoets. De aandoening kent een nogal complex karakter. Wel zet PPO het onderzoek voort naar de achtergronden van zuur in tulp. Hoe werkt het proces van besmetting? Inmiddels is vast komen te staan dat er verschil is in virulentie tussen de stammen en er zijn cultivarverschillen in de mate van gevoeligheid.

BEMESTING

Het bemesten van bolgewassen vraagt steeds meer deskundigheid van de ondernemer. Een aantal aspecten komt op de Kennismiddag aan de orde. Zo zijn er vooral in de winter in de leliebroei bladproblemen die worden veroorzaakt door gebrek of overmaat van met name sporenelementen. Ook is nagegaan in hoeverre CO₂-bemesting zinvol is in de leliebroei. Bij hyacint is bekeken of bladbemesting een goed alternatief is voor het inregen in droge tijden. Tijdens de Kennismiddag zijn afbroeiproeven te zien van deze proef en van het onderzoek naar de X-factor voor stalrest.

(WATER)BROEI

Voor de tweede keer wordt ten behoeve van het gebruikswaardeonderzoek tulp nieuwe stijl een serie reeds eerder onderzochte cultivars afgebroeid op water. Tijdens de Kennismiddag zal een flink deel van het sortiment in bloei staan. Verder zal een toelichting worden gegeven op de zuurtoets die bij dit onderzoek wordt uitgevoerd. Potten tulpen die zijn besmet met Fusarium staan opgesteld. PPO gaat tevens na hoe de oogstperiode in de tulpenbroei valt te verkorten. Nu is die soms vier tot zes dagen. Door daar enkele dagen te winnen kan een halve tot hele trek worden gewonnen. Gekeken is naar de 34°C-behandeling en de sortering van zift 11.

ACTELLICFILTER

Condenswater bleek voor nogal wat vervuiling van het oppervlaktewater met Actellic te zorgen. PPO heeft in samenwerking met onder meer Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een filtermethode onderzocht die het water zodanig reinigt dat het restant mag worden geloosd op het oppervlaktewater. Het filter is tijdens de middag te zien. PPO laat deze middag ook alternatieven zien voor de mijtbestrijding middels boldompeling. Er is een aantal middelen beschikbaar.

ANDERS TELEN

Afgelopen najaar is PPO gestart met het project Telen los van de grond. Dit LNV-project wordt in tal van land- en tuinbouwsectoren uitgevoerd. De eerste gesprekken met ondernemers hebben tal van ideeën opgeleverd. De stand van zaken is te bekijken en te bediscussieren.

ONKRUIDBESTRIJDING

Na het verdwijnen van Gramoxone is PPO gestart met onderzoek naar alternatieven. Zie hiervoor het artikel op pagina 20 en 21. De afbroei van deze proef is te bekijken.

Wie, wat, waar

De Kennismiddag van PPO wordt gehouden op 12 februari 2010 bij PPO, Van Slogterenweg 2 te Lisse, en duurt van 13.00 tot 17.00 uur. De middag telt mee voor de verlenging van de spuitlicentie. Tijdens de middag worden drie lezingen gehouden:

- Stengelaaltjes is een totaal verhaal door Peter Vreeburg.
- Koken van bollen met meer effect en minder schade door Hans Kok.
- De AM-regelgeving toegelicht door Peter Knippels en Nico Heemskerk.